

Základná škola, Mierové námestie 255/27, Handlová

Príloha č. 1 ku školskému poriadku

Smernica k prevencii a riešeniu agresívneho správania žiakov

Účel smernice:

Táto smernica stanovuje charakteristiku, znaky, prejavy a prevenciu šikanovania.

Účelom smernice je úprava právomoci a povinnosti príslušných organizačných útvarov a zamestnancov školy v prípade zistenia šikanovania a zodpovednosť školy riešiť zistenú situáciu.

Oblasť platnosti:

Príkaz je záväzný pre všetkých zamestnancov a žiakov ZŠ, Mierové námestie 255/27, Handlová.

Vzťah k už vydaným vnútorným predpisom:

Ruší sa rovnomenná smernica schválená dňa 25. 08. 2022.

Počet strán: 7

Gestorský útvar: Základná škola Mierové námestie 255/27 Handlová	Schválil: Ing. PhDr. Dominik Makva 	Dátum schválenia: 31. 08. 2023 Dátum účinnosti: 04. 09. 2023
--	---	---

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia v súlade s Metodickým usmernením MŠVVaŠ SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Čl. 2

Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním rozumieme
 - a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka,
 - b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

2. Podstatou šikanovania je najmä
 - a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.

3. Šikanovanie sa môže prejavíť
 - a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním,
 - b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.

4. Kyberšikanovaním je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

5. Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky
 - a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
 - b) agresor vystupuje často anonymne,
 - c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú
 - e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
 - f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
 - g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
 - h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,

- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročne odstrániť z internetu.
6. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.
7. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin
- a) ublíženia na zdraví (§ 155 Trestného zákona),
 - b) obmedzovania osobnej slobody (§ 183 Trestného zákona),
 - c) lúpeže (§ 188 Trestného zákona),
 - d) vydierania (§ 189 Trestného zákona),
 - e) hrubého nátlaku (§ 190 Trestného zákona),
 - f) nátlaku (§ 192 Trestného zákona),
 - g) porušovania domovej slobody (§ 194 Trestného zákona),
 - h) sexuálneho násillia (§ 200 Trestného zákona),
 - i) sexuálneho zneužívania (§ 201-201b Trestného zákona),
 - j) krádeže (§ 212 Trestného zákona),
 - k) neoprávneného užívania cudzej veci (§ 215 Trestného zákona),
 - l) poškodzovania cudzej veci (§ 245 Trestného zákona),
 - m) nebezpečného vyhrážania sa (§ 260 Trestného zákona),
 - n) nebezpečného prenasledovania (§ 360a Trestného zákona),
 - o) výroby detskej pornografie (§ 368 Trestného zákona),
 - p) rozširovania detskej pornografie (§ 369 Trestného zákona),
 - q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370 Trestného zákona),
 - r) ohovárania (§ 373a Trestného zákona).
8. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, (§ 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov), alebo priestupku proti majetku, (§ 50 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).
9. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku (§ 22 Trestného zákona) nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.
10. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin
- a) neprekazenia trestného činu (§ 341 Trestného zákona),
 - b) neoznámennia trestného činu (§ 340 Trestného zákona),
 - c) ublížennia na zdraví (§ 158 Trestného zákona).

Čl. 3

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a pracovným poriadkom školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, ktorí:
 - a) realizujú vyučovací proces,
 - b) vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (školské výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia a ďalšie školské akcie),
 - d) vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).
4. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, **nesmie** byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť** a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc. Je povinný ihneď túto skutočnosť oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnému poradcovi, prípadne vedeniu školy.

Čl. 4

Prevenia šikanovania

Prevenia šikanovania sa zabezpečuje formou:

- a) súčasti výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca vrámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém,
- b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi,
- c) informovanosti zákonných zástupcov o preventívnych činnostiach školy a efektívite týchto činností riaditeľom školy, koordinátorom prevencie a triednym učiteľom,
- d) preverenia navrhovaných preventívnych činností školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov,
- e) oboznámenia s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania všetkých žiakov, zákonných zástupcov a zamestnancov školy,

- f) učenia žiakov v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti, mimoškolských akcií, záujmovej činnosti prijímať všeobecné hodnoty spoločnosti, identifikovať sa s nimi a konať v ich duchu v každodennom živote,
- g) ďalšieho vzdelávania v tomto smere podľa akreditovaných programov výchovného poradcu, koordinátora prevencie a ďalších pedagogických zamestnancov,
- h) vytvárania pozitívnej klímy v škole a oznamovania aj náznakov šikanovania (pri zachovaní dôvernosti takýchto oznámení) dozor konajúcemu pedagógovi, vyučujúcemu, triednemu učiteľovi, vychovávateľovi, výchovnému poradcovi, vedeniu školy,
- i) vedenia písomných záznamov o riešení konkrétnych prípadov šikanovania, ktorí odovzdajú vedeniu školy, výchovnému poradcovi a odovzdajú ho do spisu žiaka. V zápise popísať zistenú skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnúť opatrenia na riešenie,
- j) vykonávania zvýšených dozorov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania žiakov, a to najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať,
- k) oboznámenia všetkých pedagogických zamestnancov so systémom školy pre oznamovanie a vyšetrovanie šikanovania,
- l) informovania pedagogických zamestnancov, žiakov a ich zákonných zástupcov o tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní (umiestniť na prístupné miesto kontakty a telefónne číslo na inštitúcie, ktoré sa problematikou šikanovania zaoberajú),
- m) spolupráce s odborníkmi z CVPP, CPP resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne,
- n) zapájania do prevencie a riešenia šikanovania aj žiakov školy prostredníctvom školskej mediácie, rovesníckeho učenia a žiackej školskej rady,
- o) zapájania do prevencie šikanovania radu školy a zriaďovateľa.

ČI. 5

Metódy riešenia šikanovania

1. Riaditeľ školy, alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
2. Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä
 - a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,

- d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
 - g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci so správcom počítačovej siete alebo vyučujúcim predmetu Informatika,
 - h) kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania zákonných zástupcov, alebo osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu, zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
 - i) kontaktuje miestne CVPP, CPP,
 - j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej formy,
 - k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
 - l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,
 - m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.
3. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovného poradcu, v ich neprítomnosti člena vedenia školy.

Čl. 6

Opatrenia na riešenie šikanovania

1. Opatrenia na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov, prípadne osoby alebo zariadenia, ktoré sa o ňu starajú na základe rozhodnutia súdu:
 - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenie bezpečia obete,
 - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby uvedené v čl. 4 odsek c).
2. Opatrenia na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov, prípadne osoby alebo zariadenia, ktoré sa o ňu starajú na základe rozhodnutia súdu:
 - a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra,
 - b) v prípade potreby preloženie agresora do inej triedy, na základe odporúčania školského psychológa a podľa organizačných možností školy,
 - c) uloženie opatrenia vo výchove podľa platnej školskej legislatívy.
3. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

4. Nakoľko šikanovanie je veľmi závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

Čl. 7

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil
 - a) šikanovania,
 - b) spáchania trestného činu uvedeného v čl. 2 ods. 7 alebo opakovane páchal priestupky uvedené v čl. 2 ods. 8 v súvislosti so šikanovaním.
2. Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť
 - a) podozrenie podľa odseku 1,
 - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
 - c) opatrenia, ktoré prijal podľa článku 5 alebo článku 6.

Čl. 8

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obete a rodinou agresora.
2. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
3. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora, prípadne osobám poverených rozhodnutím súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo liečebno-výchovného sanatória.
4. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.